

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**Цифрові трансформації та
інноваційні технології в економіці:
виклики, реалії, стратегії**
**Digital transformations and
innovative technologies in the economy:
challenges, realities, strategies**

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 27-29 травня 2024 р.)

Суми
Сумський державний університет
2024

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 14 від 5 червня 2024 р.)*

- E45 Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» (Суми, 27-29 травня 2024 р.) / за заг. ред.: Л. Л. Грищенко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2024. – 146 с.

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Digital transformations and innovative technologies in the economy: challenges, realities, strategies" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2024
© Сумський державний університет, 2024

ЗМІСТ

<i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Азарова</i> <i>Антон Журавка</i>	Основні проблеми розвитку ринку добровільного медичного страхування в Україні та шляхи їх вирішення..... 6
<i>Олена Криклій</i> <i>Лілія Деркач</i>	Нормативи капіталу банківського сектору України: аналіз та прогнозування..... 9
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Богдан Чернешенко</i>	Маркетингові стратегії для поколінь Z: виклики та можливості..... 13
<i>Тетяна Кубах</i> <i>Артем Сергєєв</i>	Дослідження сутності та актуальності категорії «ефективність банківської системи»..... 17
<i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Голик</i>	Особливості формування та управління страховим портфелем страхової компанії..... 21
<i>Світлана Похилько</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Богдан Льченко</i>	Роль місцевого самоврядування в підтримці бізнесу та стимулюванні підприємництва в умовах воєнного стану..... 25
<i>Аліна Бухтіарова</i> <i>Дар'я Тимошик</i>	Оцінка ефективності регуляторних змін у боротьбі з кіберзлочинністю: географічна і часова складові..... 28
<i>Андрій Раков</i>	Верифікація та ідентифікація клієнтів при дистанційному банківському обслуговуванні.... 32
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Крістіна Попова</i>	Вплив цифрової трансформації банківського маркетингу на приватних клієнтів банку..... 36
<i>Людмила Захаркіна</i> <i>Юлія Швидка</i>	Сучасні тенденції розвитку цифрових технологій у страхуванні 40
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Аліна Голик</i>	Поняття інвестиційної привабливості та її оцінка на різних рівнях управління..... 43
<i>Олена Криклій</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Андрій Придуха</i>	Управління комплаєнс-ризиком банку..... 47
<i>Євген Руденко</i>	Використання штучного інтелекту при оцінюванні стійкості фінансової системи..... 50

<i>Ганна Салтикова</i>			
<i>Аліна Рубан</i>	Капітальні інвестиції в економіці України.....		54
<i>Людмила Захаркіна</i>	Потенціал та виклики використання		
<i>Катерина Сердюк</i>	криптовалют у якості платіжних систем.....		57
<i>Олександра</i>			
<i>Тверезовська</i>	Роль емоцій у банківському маркетингу: вплив		
<i>Ростислав Гончаренко</i>	на рішення клієнтів		60
<i>Liudmyla Riabushka</i>			64
<i>Danylo Salov</i>	The role of local budget in regional development..		
<i>Олена Журавка</i>			66
<i>Аліна Рубан</i>	Фінансові ресурси страхових компаній.....		
<i>Ганна Салтикова</i>	Політика капітальних вкладень та проблеми їх		
<i>Людмила Сокол</i>	фінансування		69
<i>Євгенія Мордань</i>	Системний підхід у побудові механізм		
<i>Крістіни Чередніченко</i>	формування та реалізації кредитної політики		
	банку.....		73
<i>Дар'я Свірідова</i>			
<i>Людмила Захаркіна</i>	Фінансова діяльність підприємства: ключові		
<i>Владислав Батанін</i>	аспекти.....		77
<i>Олена Криклій</i>			
<i>Людмила Рябушка</i>	Механізм формування та реалізації кредитної		
<i>Ігор Придуха</i>	політики банку.....		80
<i>Olena Zhuravka</i>	Assessment of financial state of the state-owned		
<i>Viktoria Alekseiieva</i>	enterprise.....		82
<i>Liudmyla Riabushka</i>	Financial sustainability of local budgets in the		
<i>Vladyslav Fedchenko</i>	context of martial law.....		85
<i>Тетяна Кубах</i>	Фінансова стійкість банку: сутність, види та		
<i>Ганна Гребенюк</i>	фактори впливу.....		87
<i>Олена Журавка</i>	Особливості забезпечення фінансової безпеки		
<i>Людмила Сокол</i>	страхових компаній		91
<i>Олександра</i>			
<i>Тверезовська</i>			
<i>Анастасія Федан</i>	Маркетингові аспекти впровадження fintech		
<i>Уляна Вініченко</i>	технологій в банківські послуги.....		95

<i>Луїза Уніат</i> <i>Людмила Захаркіна</i>	Аналіз фінансування та розвитку insurtech сектору: глобальні тенденції.....	99
<i>Тетяна Касьяненко</i> <i>Вікторія Данилова</i>	Теоретичні аспекти аналізу фінансової діяльності підприємства.....	102
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Віра Бардакова</i>	Сучасний стан інвестиційного процесу та особливості його стимулювання.....	106
<i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Oleksandra Tverezovska</i> <i>Iryna Kozhushko</i>	Analysis of publication activity on the digitalization of banking marketing.....	110
<i>Denys Kolomiets</i>	Integrating energy efficiency indicators into the financial analysis of enterprises.....	114
<i>Vladyslav Piven</i> <i>Tetiana Kasianenko</i>	Blockchain technology for enhancing competitive advantage in financial services.....	116
<i>Євгеній Пігуль</i>	Вплив цифровізації у забезпеченні розвитку ринку праці.....	118
<i>Світлана Похилько</i> <i>Анна Приходько</i>	Вплив сучасного воєнного стану на розвиток цифрових процесів в економіці та бізнесі в Україні в 2024 році.....	120
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Аліна Медвідь</i>	Вплив цифровізації на розвиток банківського сектору України.....	123
<i>Дмитро Ткаченко</i>	Напрямки удосконалення системи страхування вкладів в Україні: пройдений шлях та подальші кроки.....	127
<i>Тетяна Касьяненко</i> <i>Ярина Шевченко</i>	Управління фінансовими ризиками на підприємстві в умовах війни.....	132
<i>Павло Рубанов</i> <i>Вікторія Білошапка</i>	Підходи до формування і наслідки забезпечення цифрової прозорості підприємств.....	136
<i>Олександр Грищенко</i>	Вплив трудової міграції на конкурентоспроможність національної економіки України в умовах глобалізації.....	141
<i>Євген Чванкін</i> <i>Євген Рекун</i>	Діджиталізація громадського здоров'я як чинник забезпечення економічної безпеки держави.....	144

НОРМАТИВИ КАПІТАЛУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

*Криклій Олена Анатоліївна,
к.е.н, доцент,
Сумський державний університет, м. Суми
Деркач Лілія Сергіївна,
магістрант,
Сумський державний університет, м. Суми*

Одним із найважливіших аспектів функціонування банків є достатність їх капіталу та виконання вимог до капіталу у частині пруденційних нормативів. Регуляторні вимоги, пов'язані з капіталом, визначають рівень стійкості банків та їх здатність витримувати фінансові ризики.

Метою дослідження є вивчення поточного рівня капіталізації українських банків за пруденційними нормативами (таблиця 1) та подальше прогнозування їх змін. Вважаємо, що такий аналіз дозволить зрозуміти поточний стан та оцінити перспективи подальшого розвитку країни у частині стійкості національної банківської системи.

Таблиця 1 – Економічні нормативи капіталу банків України [1]

Норматив	Назва	Вимоги
H1	норматив мінімального розміру регулятивного капіталу	не менше 200 млн грн.
H2	норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу	не менше 10 %; для спеціалізованих банків дочірнього управління – не менше 20 %
H3	норматив достатності основного капіталу	не менше 7 %

Аналіз значень економічних нормативів капіталу по системі банків України пропонуємо проводити за період з 01.01.2013 по 31.12.2023.

Динаміка нормативів капіталу H1, H2, H3 за період дослідження представлена на рисунку 1. Так, з 2013 по 2014 роки значення усіх трьох нормативів було порівняно стабільним у динаміці, відображаючи наявність стійкості банківської системи, що сприяло формуванню суспільної довіри до неї. Однак, з 2015 року відбувається різке зниження значень нормативів внаслідок негативних геополітичних факторів 2014 р., що спричинили банківську кризу. Протягом наступних років значення почали поступово зростати, що стало свідченням стабілізації діяльності банків.

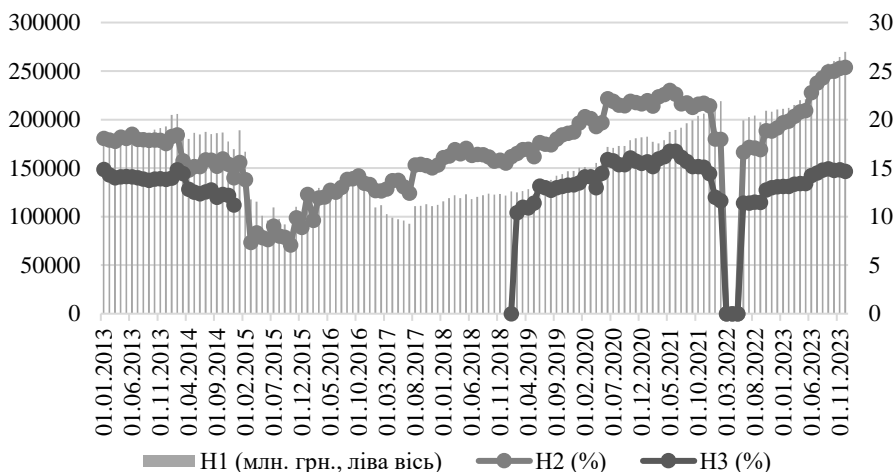

Рисунок 1 – Динаміка нормативів капіталу банків України у цілому по системі за період з 01.01.2013 по 31.12.2023 [2]

Зауважимо, що норматив N2 протягом 2015-2016 років не відповідав вимогам. З покращенням економічної ситуації та стабілізацією банківської системи вдалося відновити повну відповідність вимогам у 2017-2023 роках навіть зі значним перевищенням за окремими позиціями. Значення нормативу N3, починаючи з 2019 року теж повністю відповідають вимогам.

Отже, можемо констатувати зниження нормативів капіталу станом на 2015 та на початок 2016 років з подальшою стабілізацією ситуації та повним відновленням й відповідністю вимогам у розрізі усіх трьох нормативів у наступні роки. При цьому позитивні зміни щодо нарощення капіталу банків НБУ у своєму звіті про фінансову стабільність за 2023 р. [3] пояснює їх високими прибутками.

Для проведення прогнозування нами побудовано лист прогнозу зміни N1, N2, N3 за допомогою інструментів Excel, що включає безпосередньо передбачення значень нормативів, а також нижні та верхні довірчі границі (рис. 2). Зауважимо, що довірчий інтервал для цього прогнозування складає 95%.

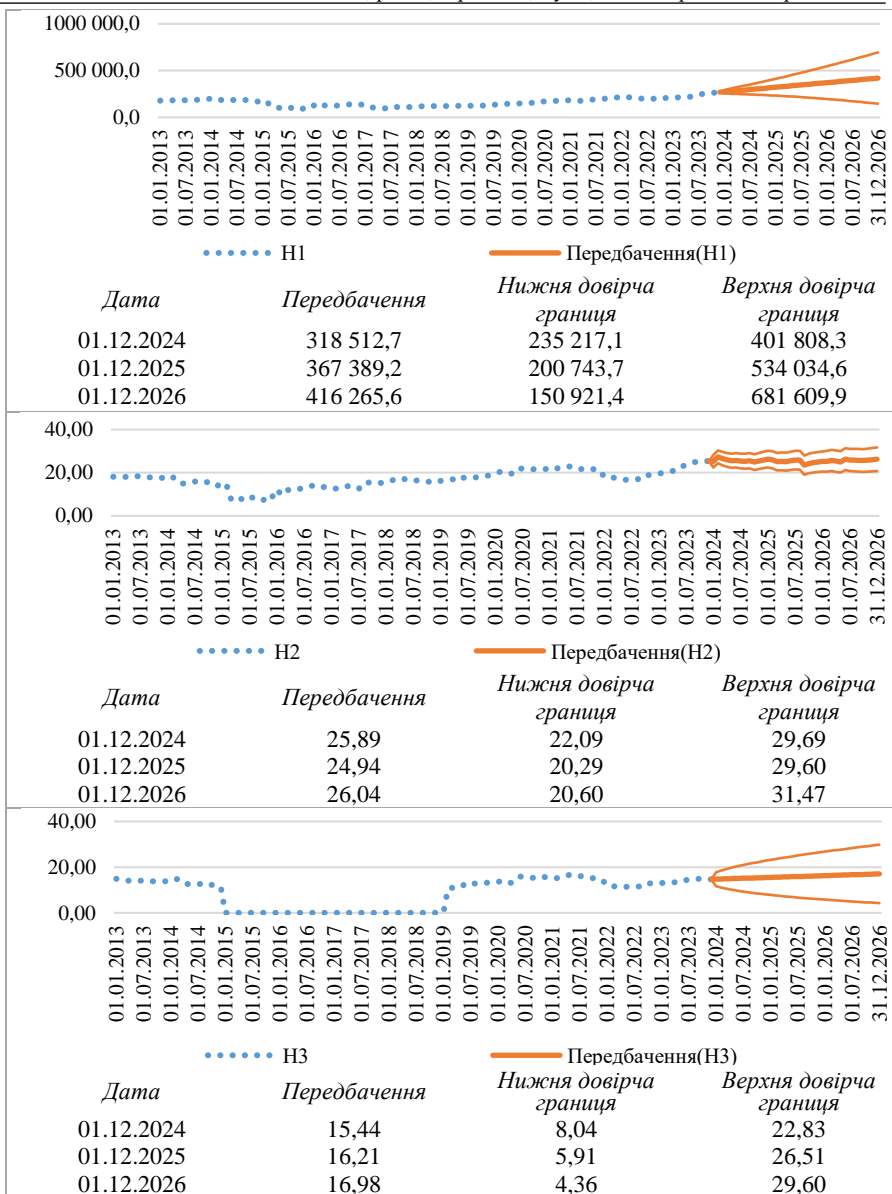

Рисунок 2 – Прогноз зміни нормативів капіталу банків України у цілому по системі на 01.01.2024-31.12.2026 (побудовано за допомогою Excel)

Аналізуючи результати, можна зауважити, що прогноз за усіма трьома нормативами вказує на їх зростання до кінця 2026 року. Прогнозування Н1 покаже суттєве зростання мінімального розміру регулятивного капіталу на кінець 2026 року, що може відображати очікувані позитивні тенденції зміцнення капітальної бази банків та підвищення їх здатності відповідати регуляторним вимогам в умовах економічної нестабільності, сприяючи забезпеченню сприятливих умов розвитку економіки загалом. Однак значне збільшення діапазону довірчих інтервалів свідчить також про наростаючу неточність прогнозу в майбутньому. Це є наслідком коливань нормативу у попередні роки внаслідок нестабільних умов на фінансових ринках та інших макроекономічних факторів.

Прогнозування Н2 демонструє відносно стабільні значення. Довірчі інтервали також мають відносно вузький розмах, що свідчить про надійність сформованого прогнозу. Натомість прогноз Н3 хоч і демонструє відносну стабільність нормативу капіталу протягом прогнозованого періоду, розкид нижньої та верхньої довірчої межі теж є відчутним, що є наслідком відсутності даних за 2015-2018 роки за аналізованим нормативом. Вважаємо, що у випадку Н3, прогноз матиме найбільш неточні результати через відсутність даних протягом 2015-2019 рр.

Отже, відповідно до проведеного аналізу, нормативи капіталу банків, а саме Н1, Н2 та Н3 за останні десять років відповідають встановленим вимогам, що вказує на оптимальний стан капіталізації банків України. Прогноз тенденцій розвитку Н1, Н2, Н3 на 2024-2026 рр. у загальному підсумку також демонструє позитивні результати. Так, відповідно до представлених динамічних моделей, зокрема за результатом передбачення, нормативи капіталу матимуть зміни у напрямку збільшення, що формує оптимальну перспективу розвитку банківського сектору України.

Список використаних джерел

1. Методика розрахунку пруденційних нормативів регулювання діяльності банків в Україні. *Національний банк України*. https://bank.gov.ua/ua/news/all/Method_15122017_803-rsh-economic-ratios (дата звернення: 15.04.2024).
2. Наглядова статистика. *Національний банк України*. <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 01.05.2024).
3. Звіт про фінансову стабільність. *Національний банк України*. Грудень 2023 року. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-N2.pdf?v=6 (дата звернення: 01.05.2024).